

LAKIALOITE 149/2000 vp

Laki sosiaalihuoltolain 27 a ja 27 b §:n ja kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Väestön ikääntyessä joudutaan entistä enemmän pohtimaan sitä, miten vanhusten hoidosta selviydytään, kun toimintakyky alenee ja sairaudet vaivaavat. Tosiasia on, että kotona tapahtuva hoitotyö on inhimillisempää kuin laitoshoido. Se on myös useimmiten taloudellisesti edullisempää. Tämä koskee myös vammaisten ja pitkäaikaissairaiden hoitoa sekä terminaalihoidoita.

Maassamme on noin 300 000 omaishoidossa olevaa henkilöä, mutta vain 20 000 on virallisesti kunnan myöntämän omaishoidon tuen piirissä. Omaishoitoa koskevien sosiaalihuoltolain säännösten henki ei näin ollen kunnissa toteudu. Omaishoitoa määrittelevien säännösten mukaan omaishoitoa on tuettava sekä taloudellisesti että palvelujen avulla.

Kunnissa vallitsee nykyisin kirjava käytäntö siinä, kuka on oikeutettu saamaan omaishoidon tukea. Siksi hoidon määrittely vaatii selkiyttämistä. Hoidon tarve voidaan porrastaa kahteen tasoon hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan.

Kunnissa ei ole osattu varata riittäviä määrärahoja tähän tarkoitukseen, minkä vuoksi rahat usein loppuvat jo puolessa välissä vuotta eikä

uusien sopimuksia voida tehdä. Näin omaishoidon tuen saaminen on monessa tapauksessa satumanvaraista, koska sitä ei ole määritelty subjektiiviseksi oikeudeksi. Tämän lakiesityksen mukaan hoito taataan jokaiselle kriteerit täyttävälle henkilölle. Vain näin omaishoidosta voitulla tosiasiallinen vaihtoehto kunnissa. Asetuksella voidaan määrittellä tarkemmin yhtenäiset kriteerit kaikkia kuntia velvoittaviksi.

Omaishoitoon sitoutuneiden henkilöiden asemassa on myös korjattavaa. Riittävä vapaa-aika on välttämätöntä sekä terveydellisistä että työsuojelullisista syistä. Riittävästä vapaapäivistä ja vuosilomasta esitetään säädettäväksi laissa.

Omaishoitajat, samoin kuin perhehoitajat on asetettu tarpeettomasti eriarvoiseen asemaan kuntoutuksen osalta. Tämä esitetään korjattavaksi säätämällä heille sama oikeus kuntoutukseen kuin kunnallisilla viranhaltijoilla ja työntekijöillä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

sosiaalihuoltolain 27 a ja 27 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 17 päivänä syyskuuta 1982 annetun sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 a §:n 2 momentti ja 27 b §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 27 a §:n 2 momentti laissa 1365/1992 ja 27 b §:n 2 ja 3 momentti laissa 1109/1997, seuraavasti:

27 a §

Omaishoidon tukea annetaan, jos henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi tarvitsee hoitoa tai muuta huolenpitoa, joka on mahdollista järjestää hoidettavan kotona sopimalla siitä hänen omaisensa tai läheisensä kanssa ja tarpeellisten palveluiden avulla. Sopimus omaishoidon tuesta voidaan tehdä myös muun henkilön kuin hoidettavan omaisen tai läheisen kanssa.

27 b §

Omaishoidon tuesta kunnan kanssa sopimuksen tehneellä henkilöllä on oikeus pitää vapaata vähintään yksi vuorokausi kalenteriviikkoa koh-

ti, ja lisäksi neljän viikon vapaa kalenterivuotta kohti. Lakisääteisen vapaan pitäminen ei vähennä hoitopalkkion määrää. Kunnan on huolehdittava hoidettavan hoidon tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä hoitajan lakisääteisen vapaan ajaksi.

Asetuksella säädetään tarkemmin 27 a §:n 2 momentissa tarkoitetuista tuen antamisen perusteista, omaishoidon tuesta laadittavasta sopimuksesta, hoitopalkkion suuruudesta ja perusteista, hoito- ja palvelusuunnitelmassa tarkoitetuista muista palveluista samoin kuin muista hoitajan, hoidettavan ja kunnan kannalta tarpeellisista seikoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000.

2.

Laki

kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 30 päivänä huhtikuuta 1964 annetun kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/1964) 2 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1261/1991, 982/1992, 1366/1992 ja 1555/1992, uusi 6 momentti seuraavasti:

2 §

Sen estämättä, mitä 4 momentissa säädetään, on 4 momentissa tarkoitettulla hoitajalla yhtäläinen oikeus yhdessä 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen kunnallisten viranhaltijoiden ja työntekijöiden kanssa 1 momentissa tarkoitettuun kuntoutusetuuteen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2000.

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 2000

Leea Hiltunen /skl
Leena Rauhala /skl
Bjarne Kallis /skl
Jouko Jääskeläinen /skl
Päivi Räsänen /skl

Marja-Leena Kemppainen /skl
Kari Kärkkäinen /skl
Ismo Seivästö /skl
Sakari Smeds /skl
Toimi Kankaanniemi /skl

